Kannanotto: Bioanalyytikoiden ja röntgenhoitajien jatkokoulutuksen ja omien urapolkujen välttämätön kehittäminen

Bioanalyytikot ja röntgenhoitajat ovat terveydenhuollon diagnostiikan peruspilareita. Heidän työnsä muodostaa perustan hoitopäätöksille, potilasturvallisuudelle ja hoidon vaikuttavuudelle. Sekä laboratoriotoiminta että kuvantaminen ja lääketieteellinen säteilyn käyttö ovat aloja, joissa teknologia, digitalisaatio, automaatio ja tekoäly kehittyvät kiihtyvällä vauhdilla. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että myös näiden ammattiryhmien jatko- ja erikoistumiskoulutukset vastaavat nykypäivän ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin.

Sekä bioanalyytikoille että röntgenhoitajille ei ole Suomessa riittävästi tarjolla heidän oman ammattialansa vaativiin tehtäviin suunnattuja jatkokoulutusväyliä. Monialaiset erikoistumiskoulutukset on suunnattu pääosin hoitotyötä tekevälle henkilöstölle, eivätkä ne vastaa diagnostisen työn erityisosaamista— olipa kyse molekyylidiagnostiikasta, patologiasta, kliinisestä fysiologiasta, isotooppilääketieteestä, radiografian alan edistyneistä modaliteeteista tai säteilysuojelusta. Tämä puute näkyy suoraan työelämässä: osaamistarpeet kasvavat, mutta koulutusjärjestelmä ei tarjoa rakenteita kehittymiselle.

Diagnostiikan aloilla tarvitaan:

- **asiantuntijapolkuja**,
- **kliinisiä urapolkuja**,
- **kehittämisen, tutkimuksen ja laadun polkuja**,
- **sekä johtamisen uramahdollisuuksia**.

Nykytilanteessa nämä uramahdollisuudet ovat hajanaisia tai puuttuvat kokonaan. Ilman selkeää uramallia ja siihen osoitettua riittävää rahoitusta menetämme osaajia aloilta, joiden merkitys terveydenhuollolle on kriittinen.

STM:n julkaisussa Hoitohenkilöstön erikoistumiskoulutus – Nykytilanne ja toimenpide-ehdotukset hoitotyön professiojohtajien kyselyistä tehdyt johtopäätökset eivät aina kuvasta diagnostisten alojen todellisuutta. Esimerkiksi väitteet, ettei bioanalyytikoille olisi tulevaisuudessa tarvetta, eivät vastaa kliinistä arkea – laboratoriopalvelut ovat keskeisiä kaikissa hoitopoluissa. Sama koskee röntgenhoitajia: kuvantamisen ja lääketieteellisen säteilyn käytön volyymit kasvavat, tutkimukset ja toimenpiteet monimutkaistuvat ja säteilyn turvalliseen käyttöön tarvitaan entistä syvempää osaamista. Erityisesti edistyneet kuvantamismenetelmät ja entistä vaativammat toimenpiteet sekä säteilyn käyttöön liittyvän työnjaon kehittäminen edellyttävät koulutuspolkuja, joita ei ole vielä rakennettu.

Me allekirjoittaneet korostamme, että bioanalyytikot ja röntgenhoitajat ovat terveydenhuollon diagnostiikan keskeisiä asiantuntijoita. Laboratorio- ja kuvantamispalvelut muodostavat perustan potilasturvallisuudelle, hoitopäätöksille ja terveydenhuollon vaikuttavuudelle. Teknologian ja työnjaon nopea kehitys edellyttää näille ammattiryhmille ajantasaista, oman alan erityisvaatimuksiin perustuvaa jatko- ja erikoistumiskoulutusta.

Nykyinen jatko- ja erikoistumiskoulutustarjonta ei vastaa diagnostiikan ammattien todellisia osaamistarpeita. Bioanalyytikoille ja röntgenhoitajille ei ole riittävästi tarjolla heidän omaan asiantuntijuuteensa suunniteltuja koulutusväyliä, eikä alalla ole selkeitä, valtakunnallisesti

määriteltyjä urapolkuja. Tämä heikentää osaajien saatavuutta ja uhkaa terveydenhuollon diagnostiikan laatua.

Vaadimme, että:

1. **Bioanalyytikoille ja röntgenhoitajille luodaan omat, rakenteellisesti vahvat erikoistumiskoulutukset**, jotka perustuvat alan asiantuntijatietoon.
2. **Ammattikohtaiset urapolut määritellään ja tunnustetaan valtakunnallisesti**, jotta asiantuntijuus näkyy uralla etenemisen mahdollisuuksina.
3. **Koulutusten suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat ajantasaiseen ja oikeaan osaamiskuvaan**, ei puutteellisiin tai harhaanjohtaviin tulkintoihin.
4. **Bioanalyytikoiden ja röntgenhoitajien erikoistumiskoulutuksien ja kansallisten ammattikohtaisten uramallien kehittämiseen säädetään riittävä rahoitus**, joka osoitetaan puhtaasti diagnostisten alojen kehittämiseen.

Investointi diagnostiikkaan on investointi potilasturvallisuuteen. Ilman osaavia bioanalyytikoita ei ole luotettavia laboratoriotuloksia. Ilman koulutettuja röntgenhoitajia ei ole turvallista ja laadukasta kuvantamista. Erikoistumiskoulutukset ja selkeät urapolut ovat suora investointi potilasturvallisuuteen, hoidon vaikuttavuuteen ja terveydenhuollon tehokkuuteen.

Helsingissä 27.03.2026

Jenni Kalliomäki
Puheenjohtaja
Suomen Bioanalyytikot ry

Maija Leskenmaa
Puheenjohtaja
Suomen Röntgenhoitajat ry

BIOANALYYTIKOT

SUOMEN
RÖNTGENHOITAJAT